

Policija prijela 113 nasprotnikov Franca

Ko so se vodniki organizirane opozicije zbrali v župnišči v Barceloni, je prišla policija in vseh 113 prijela.

BARCELONA, Špan. — Vlada je politični opoziciji zadala nepričakovano hud udarec, ko je presenetila njeno zborovanje v katoliškem župnišču zadnje nedelje. To naj bi bil drugo katalonsko zasedanje, dve leti po prvem v neki katoliški cerkvi v Barceloni, ki ga policija ni pravočasno odkrila. Tedaj se je zbralo okoli 300 vodnikov.

Tokrat je bila udeležba manjša, pa je vendar pripravljane zborovanja prišlo policiji pravočasno na uho.

Politični vodniki, nasprotniki vlade, vse od konservativcev na skrajni desni pa do komunistov na levi, so bili hudo izenačeni, ko je komaj pol ure po začetku zborovanja prišla policija in vse skupaj prijela. Od vseh 113 so pustili le dva, vsi ostali so v ječi in čakajo sodne razprave in kazni za "nezakonito" zborovanje.

Od prijatih so jih 30 že kaznovali z globami od \$3,500 do \$8,200 kljub protestom njihovih odvetnikov, da pomeni to dvojno kazen za eno dejanje, ko čakajo, da pridejo še pred sodišče. Izpuščena udeležena zborovanja sta katoliška duhovnika, ki jih v okviru konkordata oblast ne sme soditi brez soglasja njihovih škofov.

Oblasti skušajo pomen prijema vodnikov opozicije čim bolj zmanjšati, ta pa tudi ne protestira preveč glasno. Delno je vzrok temu v tem, da je večina političnih vodnikov med prijatimi.

Katoliška cerkev in njeni vodniki so bili dolgo močna opora španskega režima, v zadnjih letih so se pod vplivom Vatikana odmaknili od njega in skušajo uveljaviti cerkveno neodvisnost. Cerkev in župnišča postajajo vse česče zbirališče nasprotnikov režima, ki mu je zlasti mlajša duhovščina očitno pokazala hrbet.

Treba bo več denarja za narodno obrambo ZDA

WASHINGTON, D.C. — Vojaški vodniki govore, da bodo morale ZDA povečati svoje izdatke za narodno obrambo, če hočejo dopolniti zaloge orožja in streliva ter popraviti pomanjkljivosti, ki so se pokazale tekom zadnje vojne na Srednjem vzhodu.

Izdatki za narodno obrambo v novem proračunu, ki se bo začel 1. julija 1974, bodo presegle 83 milijonov, med tem ko so v tekočem proračunu omejeni na 79 milijonov. Predsednik Nixon je na temelju potreb v zvezi z Izraelom v vojni na Srednjem vzhodu, zaprosil Kongres za dodatna 2,2 milijarda. To utegne biti premalo, ko je postalo znano, da je ZSSR dobavila Egiptu in Siriji v preteklem mesecu orožja v skupni vrednosti za okoli 3 milijarde dolarjev.

Vremenski prerok

Delno oblačno in hladno. Najvišja temperatura 45 F (8 C).

Novi grobovi

Joseph Reja
V Euclid General bolnišnici je umrl včeraj 83 let stari Joseph Reja (Reya) s 1177 E. 173 St., rojen v Polju pri Ljubljani, zaposlen pred svojo upokojitvijo skoraj 40 let pri N.Y.C. železniški družbi, mož Rose, roj. Gorganc, oče Mrs. Leo Ivec, William, Mrs. Edmond Szafranec in Mrs. Robert Zeman, 8-krat stari oče, 3-krat prastari oče, brat Frances Benca (Kalif.). Pokojnik je bil član ADZ št. 27 in SN-PJ št. 26. Pogreb bo iz Zeletovega pogrebnega zavoda na E. 152 St. jutri, v četrtek, ob 1.30 popoldne na Lakeview pokopališče.

Ora P. Christi
V ponedeljek je umrla v St. Vincent Charity bolnišnici 69 let stara Ora P. Christi s 1140 1/2 Norwood Rd., roj. Mason, v Steubenville, Ohio, žena Franca, sestra pok. Charlesa, zaposlena do upokojitve pri Bowman Products Co. Pogreb bo iz Zakrajškovega pogrebnega zavoda v petek ob 8.30, v cerkev sv. Vida ob 9., nato na Kalvarijo. Na mrtvaški oder bo položena nocoj ob 7.

Stanley Luzar
V Holy Family Home je umrl včeraj 55 let stari Stanley Luzar z 28700 Euclid Avenue, rojen v Vesni vasi pri Novem mestu v Sloveniji, od koder je prišel v ZDA leta 1950, brat Franceta (Slov.) in Marije Kastelic (Slov.). Bil je v času druge svetovne vojne in komunistične revolucije v Sloveniji slovenski domobranec in proti-komunistični bорец. Njegov pogreb bo v soboto ob 8.30 iz Zakrajškovega pogrebnega zavoda, v cerkev sv. Vida ob 9. nato na All Souls pokopališče.

Gerald Ford naj se ne veže za volitve 1976

WASHINGTON, D.C. — Prijatelji, sodelavci in drugi pozivajo kong. Geralda Forda, naj si ne da vezati rok s kako obljubo, da ne bo leta 1976 predsedniški kandidat.

Vsaka taka obljuba bi bila v nasprotju z njegovimi ustavnimi pravicami, škodovala pa bi mu tudi, če bi na kak način nasledil Nixona, pa ne bi mogel nato kandidirati za predsednika ZDA. Znano je, da vsak predsednik izgubi proti koncu svoje poslovne dobe dober del svojega ugleda in vpliva, če ne kandidira znova.

Fordovi prijatelji so prepričani, da bi utegnil dobiti imenovanje za republikanskega predsedniškega kandidata leta 1976, če se bo uveljavil v prihodnjih letih na mestu podpredsednika ali celo predsednika ZDA.

Jaworski uživa ugled

WASHINGTON, D.C. — Novi posebni javni tožilec Leon Jaworski uživa med odvetniki vse dežele velik ugled in spoštovanje. Pravniki po vsej deželi so prepričani, da bo Jaworski obtožil tiste, o katerih je dognal, da so dejansko krivi kaznivih dejanj.

Če L. Jaworski ne bo našel dosti krivcev in jih obtožil, mu bodo njegovi pravni tovariši in verjetno tudi vsa ostala dežela verjeli, da jih res tudi ni. To je za predsednika Nixona izredne važnosti, zato je, kot trdijo, tudi L. Jaworskega izbral.

Izrael bi rad dobil najnovejša orožja ZD

Ko pričakuje nov spopad z Arabci, bi Izrael dobil najnovejša ameriška orožja za boj proti protiletalskim raketam.

WASHINGTON, D.C. — Prvič tekom let se Izrael prizadeva, da bi dobil od ZDA njihovo najmodernejša, tajno orožja, ki se je obneslo in bilo preskušeno v vojni v Vietnamu proti sovjetским protiletalskim raketam, pa tudi proti drugemu orožju. Golda Meir se je zadnji petek o tem razgovarjala tekom obiska v ZDA z obrambnim tajnikom J. Schlesingerjem.

ZDA so v zadnjem mesecu dobavile novega orožja za okoli bilijon dolarjev, toda v Tel Avivu bi ga radi za okoli 3 bilijone, med njimi najmodernejša. Sele tedaj bi se čutili varne pred arabsko številčno premočjo in obilico orožja, ki ga je Sovjetska zveza dobavila Arabcem.

Izrael je v zadnji vojni izgubil večino 107 letal od protiletalskih raket, zlasti SAM-6. Zato bi rad dobil uspešno sredstvo proti tem raketam. ZDA ga imajo, toda je tako tajno, da ga doleže še ni dobila nobena zavezniška država. Gre za mornariško letalo EA-6, ki je sposoben s svojimi elektronskimi napravami "oslepiti" radar protiletalskih raket. To letalo, ki ima 4 člane posadke, se je odlično obneslo v Vietnamu. ZDA imajo za enkrat le okoli 40 teh letal.

Prav tako bi radi Izraelci nove ameriške rakete proti tankom, ki jih je mogoče voditi k cilju.

Suša v Abesiniji kriva smrti vsaj 50,000 ljudi

ADIS ABABA, Abes. — V zadnjih 6 mesecih je v Abesiniji umrlo zaradi suše vsaj 50,000 ljudi. Prizadeta sta bila predvsem osrednji in severni del države. Zastopniki Združenih narodov, ki so položaj pregledali, sodijo, da utegne število pomrlih doseči 100,000.

Pokrajine Shoa, Wallo, Tigre severno od glavnega mesta, so bile štiri leta brez dežja. Suša je prav tako prizadela tudi Sudan in šest afriških republik južno od Sahare. Vendar doslej o položaju v Abesiniji ni bilo dosti slišati.

Bonn in Moskva bosta iskala sporazum o pravicah Bonna pri zastopanju Berlina

MOSKVA, ZSSR. — Zahodna Nemčija in Sovjetska zveza sta se sporazumeli, da bosta iskali dogovor o zastopanju zahodno-berlinskih ustanov po vladi Zahodne Nemčije. Spor o tem je zadržal pogajanja med Zahodno Nemčijo in državami sovjetskega bloka. Kancler Willy Brandt je v preteklem septembru opustil napovedani obisk v Pragi, ko je ta odklonila predlog Bonna, naj bi novi konzulat v Pragi zastopal tudi ustanove v Zahodnem Berlinu, ne le posamezne osebe.

Na slično stališče so se postavili pri pogajanjih z Bonnom v Budimpešti in v Sofiji. V Bonnu so se nato odločili pogajanja odložiti, dokler ne rešijo spora z Moskvo. Pretekli teden je bil tu na obisku za tri dni zunanji minister Walter Scheel. Ob koncu obiska je bilo objavljeno, da sta se Zahodna Nemčija in Sovjet-

Indira Gandhi s konjiči

NEW DELHI, Ind. — Indija tudi čuti pomanjkanje gasolina, ko so arabske države omejile njegovo črpanje in izvoz. Predsednica vlade Indira Gandhi se je zadnji ponedeljek pripeljala v urad s konjsko vprego. Njena osebna varnostna straža ji je sledila v avtomobilu, ko je odklonila predlog, da se tudi posluži voza in konjske vprege.

Zdi se, da zgled predsednice vlade ni bil dovolj prepričevalen. Odločila je, da se bo vozila pretežno z avto, toda z manjšim, ki porabi manj gasolina. Ta je v Indiji drag, saj stane en galon \$1.60. Pri tem ga bo vedno manj, ker Indija ni med državami, ki so izvzete iz arabskega omejevanja dobav olja.

Prodaja avtomobilov je začela zastajati

V odnosu na lansko leto je prodaja avtomobilov v oktobru padla za 12%.

DETROIT, Mich. — Prodaja avtomobilov v preteklem mesecu je v ZDA bila za 12% manjša od lanskega oktobra. Vodniki avtomobilske industrije smatrajo to za jasno znamenje, da je gospodarska dejavnost začela zastajati.

Delno je padec števila prodanih avtomobilov zakrivilo pomanjkanje v prodajnih prostorih v začetku meseca. V zadnjih 10 dneh se je položaj nekaj popravil, toda zastoj je dovolj očitno. V oktobru je bilo skupno prodanih 976,070 avtomobilov, 12% manj kot lani. Prodaja domačih avtomobilov je manjša za 11%, prodaja tujih pa celo za 15%. Teh je bilo lani prodanih 134,000, letos pa 119,000. Prodaja tujih avtomobilov je zastala vsaj delno zato, ker so njihove cene dosti višje, ko je dolarski tečaj napram tečajem evropskih valut in napram jenu od lani močno padel.

Najbolj je padlo povpraševanje po velikih avtomobilih, med tem ko je zanimanje za male in manjše še kar močno. Zaloge Fordovih Pinto in Chevroletovih Vega so sorazmerno dosti manjše od onih v istem času lani.

Prodaja tujih avtomobilov, ki so na splošno majhni, je kljub temu padla. Lani je v oktobru znašala 12,6%, letos pa še 12,2%, med tem ko je bila preje v zadnjih letih redno okoli 15%.

PERK ZMAGAL Z LAHKOTO

Pri včerajšnjih županskih volitvah v Clevelandu je sedanji župan Ralph J. Perk zmagal z lahkoto nad Mercedes Cotner, ki je šele ob koncu kampanje bila imenovana za kandidata namesto odstopivšega Jamesa Carneyja. V slovenskih vrdah sta zmagala R. A. Novak (23.) in D. Trenton (32.).

CLEVELAND, O. — Pri včerajšnjih županskih volitvah je dobil Ralph J. Perk skupno 90,350 glasov, Mercedes Cotner, ki je 10 dni pred volitvami po odloku sodišča bila imenovana namesto odstopivšega Jamesa Carneyja, pa 45,267. Izid je torej 2:1 za Perka. V njegovo zmago ni nihče dvomil, ko so bili znani izidi primarnih volitev. Na splošno so napovedovali slabo volivno udeležbo, toda ne tako slabo, kot je dejansko bila. Volilo je le 135,617 od skupno 302,000 vpisanih volivcev. To je menda najmanjša volivna udeležba, kar jih Cleveland pomni.

R. J. Perk se je po zmagi zahvalil volivcem za podporo, poudaril svojo sedanjo veliko zmago v primeri z ono pred dvema leti, ko je dobil le 38% glasov in bil dejansko manjšinski župan, ker sta njegova tekmeča pri volitvah, čeprav vsak za sebe poražena, dobila skupno več glasov od zmagovalca. Tokrat je bila zmaga očitna in jasna, pa vendar v prvi vrsti dosežena zaradi razkola v demokratski stranki, ki ni bila sposobna postaviti o pravem času primerne, sposobnega in priljudnega kandidata.

Ralph J. Perk je izjavil, da hoče biti zuplan vsem Clevelandu in vsem Clevelandčanom, zato je tudi vse, republikance, neodvisne in demokrate pozval k skupnemu delu za napredek Clevelanda.

Demokrati ohranili trdno večino v mestnem svetu

Robert A. Novak
Glavni boj se je vršil za mestni svet. Stara večina pod vodstvom G. Forbesa se je borila, da ohrani svoje položaje, D. Kucinich pa je s svojimi zavezniki in podporniki delal na to, da bi staro večino podrl in prevzel vodstvo sveta s svojimi pristaši.

Poskus ni uspel. Kucinichu je uspelo zmagati v njegovi lastni vardi, zmagala sta tudi dva kandidata, ki ju je on podpiral. Sedanja skupina je ohranila vendar, kot trdijo, zanesljivo večino.

V slovenski 23. vardi je Robert A. Novak zmagal prepričljivo nad svojim tekmečem Emilom Golubom. Novak je dobil 2,290 glasov, Golub pa 1,655.

David J. Trenton
V 32. vardi, kjer tudi odločajo slovenski volivci, je zmagal David J. Trenton s 3,622 glasovi nad Dennisom A. Susnikom, ki je dobil 3,529 glasov. Ker je D. A. Susnik zmagal pri primarnih volitvah z nad 400 glasovi nad svojim tekmešem in so ga nato vsi ostali premagani kandidati podpirali proti D. Trentonu, so Susniku splošno napovedovali zmago. On se je v volivnem boju vezal na župana Perka, četudi je uradno demokrat, in na D. Kucinicha, med tem ko je D. Trentona podpirala uradna demokratska organizacija.

John Prince ni uspel
Slovenski rojak John Prince je užival v svojem kandidiranju za mestnega sodnika podporo časopisja in odvetniških zbornic, pa mu vendar ni uspelo zmagati nad H. Brennanom.

V svoji kandidaturi v mestno sodišče je bil poražen tudi Albin Lipold.
Odobreni so bili vsi štirje predlogi za dopolnilo k državni ustavi, s čimer je urejen davek za farmersko zemljo, odpravljena na omejitve odšteta pri državnem davku na \$3,000, omogočena preureditev sodišč in zagotovljen bonus vietnamskim vojnim veteranom.

V Cuyahoga okraju je bil z veliko večino odobren predlog za davčno naklado za dopolnitev šolanja duševno zaostalih otrok.

Iz Clevelanda in okolice

Seja—
Društvo sv. Cecilije št. 37 ADZ ima jutri, v četrtek, ob 7.30 zvečer sejo v šoli sv. Vida.
Če kdo najde—
Če kdo najde rumeno plateno torbico z dokumenti Olge Veber od Bliss Avenue do E. 71 St., je prošnja, da kliče tel. 432-0081.

Molitvenik—
Mrs. Mary Otoničar sporoča ženi, ki pogrša molitvenik "Večna molitev", da ga dobi v četrtek pri molitveni uri pri Sv. Vidu pri njej.

Douglas-Home: Tokrat diplomatski stiki ob samem začetku krize

LONDON, Vel Brit. — Alec Douglas-Home, zunanji minister, je v parlamentu pri razlagi mednarodne krize predzadnji teden, ko so ZDA pozvale v pripravljenost vse svoje oborožene sile, dejal, da je bila zadnja kriza "tesna tekma... diplomacija je komaj — res komaj — nosila breme".

Veliko razliko med kubansko in sedanjo krizo vidi Douglas-Home v tem, da je bil tedaj umik obojestranskih sil dosežen v zadnjem trenutku, tokrat pa je bil diplomatski stik za njeno rešitev že ob samem njenem začetku.

Zakaj je Nixon izbral Williama B. Saxbeja

WASHINGTON, D.C. — Debro poučeni viri na Kapitolu trdijo, da je predsednik Nixon izbral za novega pravosodnega tajnika sen. W. B. Saxbeja, ker je prepričan, da ga bo Senat brez posebnega preudarjanja in odpora potrdil.

Predsednik Nixon in sen. W. B. Saxbe sta si bila v preteklih letih ponovno navzkriž. Senator iz Ohia se ni nikdar bal povedati svojega mnenja, pa četudi je vedel, da to Beli hiši ni všeč.

Zadnje vesti

WASHINGTON, D.C. — Predsednik Nixon bo nocoj razložil svoj načrt za oskrbo z energijo, pravijo vesti iz Bele hiše.
NEW YORK, N.Y. — Na Bahamih so na zahtevo ZDA prijeli Roberta L. Vesco, ki je obtožen v ZDA poneverb in nedovoljenih denarnih poslov. Pričakujejo, da bo vrnjen v ZDA na sojenje.

WASHINGTON, D.C. — Domov odbor za pota in sredstva je včeraj izglasoval predlog za povišanje pokojnin Social Security za 10% s prihodnjim 1. julijem. Bela hiša je s takim povišanjem zadržala, odklonila pa je prvotni predlog za 7% povišanja s 1. marcem 1974 in dodatnim 5% povišanjem 1. novembra 1974. Tolikšno povišanje smatra vlada za pospešujoče inflacijo.

WASHINGTON, D.C. — Pri včerajšnjih volitvah je zmagal v New Jersey za guvernerja demokrat B. T. Byrne, v Virgiji pa konservativni republikanec M. E. Godwin. New York je dobil se župana demokrata A. D. Beame-a, Philadelphia demokrata E. Fitzpatricka, Pittsburgh, Pa., P. R. Flahertyja, Minneapolis demokrata Al Hofstede, Buffalo demokrata Makowskega, Detroit pa je dobil svojega prvega župana demokrata C. Younga.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. — 431-0628 — Cleveland, Ohio 44108

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Managing Editor: Mary Debevec

NAROCNINA:

Za Združene države:

\$18.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.50 za 3 mesece

Za Kanado in dežele izven Združenih držav:

\$20.00 na leto; \$10.00 za pol leta; \$6.00 za 3 mesece

Petkova izdaja \$6.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$18.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.50 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$20.00 per year; \$10.00 for 6 months; \$6.00 for 3 months

Friday edition \$6.00 for one year.

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO

83

No. 215 Weds., Nov. 7, 1973

Še o verski svobodi in novi ustavi v Jugoslaviji

I.

Razprava o novi ustavi v Jugoslaviji je končana. Kritika in dopolnjevanja osnutkov zveznih in republiških ustavnih določil ne bi rekli, da je dosegla masovno udeležbo ljudstva, je pa v nekaterih primerih resnično razgibala zainteresirane kroge. To se je dogodilo zlasti v primeru ustavnih členov, ki določajo delovanje "verskih skupnosti", to je, določajo meje (omejujejo) delovanje Cerkev in vernikov.

V našem listu smo o teh debatah in o raznih predlogih ob ustavnih določilih že ponovno poročali. Danes bi radi to poročanje dopolnili v luči zadnjih dogodkov in pisanja ob tem problemu v Sloveniji. Kajti problem obstaja od trenutka, ko nova ustava nikakor ne predpostavlja napredka v verski svobodi, temveč, pod videzom koraka naprej predstavlja resnično v povratek v preteklost, t. j. ostrejši nastoj proti vernikom in verskim skupnostim. Da o dejanskem položaju sploh ne govorimo.

V ljubljanskem katoliškem tedniku "Družina" z dne 23. septembra, piše dr. Stanko Ojnik (profesor cerkvenega prava na ljubljanski teološki fakulteti) o pomenu verske svobode za družbo. V luči drugega vatikanskega cerkvenega zbora dokazuje potrebo, zahteva današnjega časa po verski svobodi. In biča tista ustavna določila, ki se pod videzom zajamčenja svobode resnično postavljajo proti njej. Govori med drugim o členu 154 zvezne in 222 republiške ustave ("Izpovedovanje vere je človekova zasebna stvar"), o katerem pravi, da je "nerodno" formuliran, kajti "bilo bi jo mogoče razlagati v smislu nasprotja med javnim in zasebnim. Izpovedovanje vere je vedno družbena zadeva. Ker gre tukaj za pravice vernih in nevernih, da so obvarovani zunanega pritiska in območju svojega prepričanja, ne moremo razumeti pravnih formulacij, ki skoraj namigujejo na neko privatizacijo verske svobode."

V tej "privatizaciji" pravzaprav sloni celotno določanje bodoče ustave, ki hoče Cerkev ločiti ne od države, marveč od družbe. Zato tudi dopuščanje svobode verskim skupnostim le "pri opravljanju verskih zadev in verskih obredov" (člen 154 državne in 222 republiške ustave). Na kar dr. Stanko Ojnik pravi: "Ob tem se pojavi vprašanje, kdo odreja, kaj so verske zadeve. Mislim, da država ne more biti absolutni razsodnik nad tem, kaj štejejo verske skupnosti za verske zadeve, temveč te skupnosti same. Vsaka verska skupnost ima svojo lastno naravo in ji je treba zaščititi svobodo vse do mere, dokler ni kršen javni red ter javna morala."

Tega vsekakor ne upoštevajo ustavna določila o delovanju verskih skupnosti. Pa tudi, ako bi to upoštevala, še vedno ne bi mogli reči, da vlada resnična verska svoboda. Zakaj ne? Povrnimo se k članku dr. Ojnika, ko trdi: Kaj pomaga pisana pravica in zakon, ako državljani nima pogojev za uresničevanje teh pravic? Kaj pomaga pravica do dela, če ni delovnih mest? Kaj pomenijo politične pravice in svoboda govora, če so ljudje nepismeni in neuki? Kaj pomeni pisana svoboda tiska, če ni za to materialnih pogojev? Naloga javne oblasti je, da ustvarja razmere za uresničevanje pisanih pravic." Razlika med teorijo in prakso zadobi tu vso svojo veljavo. Tudi, ako bi šla ustava tako daleč, da bi dala Cerkvi in vernikom resnično svobodo, ta ne bi prišla do veljave, dokler javna oblast dosledno v praksi ruši temelje vsakršne svobode.

V začetku septembra se je sestel v Zagrebu poslovni odbor Jugoslovanske škofovske konference. Na tem sestanku so se obravnavala prva ustavna določila in dopolnila, ki bi jih morala vstaviti skupščina. Škofje so v bistvu zahtevali, da bi bila v novi ustavi jasneje zagotovljena osebna verska svoboda vsakega posameznika, da se še bolj določijo pravna enostavitev in vernikov katerekoli verske skupnosti in da se prepreči vsako razlikovanje zaradi verske pripadnosti ali nepripadnosti pri določanju družbene položaja in delovnih mest. Nova ustava naj bi, po zahtevi škofov, jasneje zagotovila notranjo organizacijsko samostojnost verskih skupnosti in njihove pravice do označevanja. Škofje so prav tako izrazili željo, da bi bile pravice staršev do vzgoje otrok ne le priznane, marveč jasneje zagotovljene.

Škofovski dokument, ki je datiran 4. sept. t.l. v Zagrebu so podpisali v imenu jugoslovanskih škofov zagrebški nadškof dr. Franjo Kuharić, ljubljanski nadškof dr. Jožef Pogačnik, reški nadškof Josip Pavlišić, sarajevski nadškof dr. Smiljan Čekada ter beograjski nadškof dr. Gabriel Bukatko.

(Dalje sledi)

S. Š.

BESEDA IZ NARODA

IZPOD ZVONA SV. ŠTEFANA IN OKOLICE

Ze nekaj dni me je trgalo po vseh udih. Vremenar je trdil, da bo lepo vreme, meni pa je reklo: dež bo. In danes res dežuje. Zdi se, da je konec lepih jesenskih dni in mi "ta stari" se ne bomo mogli več kot kuščarji sončiti v parku ali pa kje drugod. K peči se bomo stisnili kot k dobri ženki, toda pravijo, da nas bodo letošnjo zimo ofrnžili za gorkoto.

Ko berem poročila iz zaslužnjene slovenske Koroške, me kar zaboli pri srcu. Vsako leto obhajajo avstrijski nacisti obletnico žalostnega glasovanja, plebiscita (10. okt. 1920), ki je izpadel neugodno za Slovence. Avstriji, dasi premagani, so obljube nikdar izpolnili. Amerika je poslala tja svojega zastopnika, ki naj ugotovi narodnostni položaj. Bil je polkovnik Milles. Ta ni imel smisla za pravico in nepristranost. Našel je stike z avstrijskimi veljaki, prezrl je pa zastopnike koroških Slovencev. Hitler je doprinesel svoje in najhujši so bili pri preganjanju koroških Slovencev prav domači narodni odpadniki, takozvani "volksdajči". Kaj pomeni "volksdajč"? Odpadnika, renegata. Poturica je hujši od Turka, velja tudi na Koroškem. Je veljalo tudi na Gorenjskem in Spodnjem Štajerskem. "Volksdajči", odpadniki so utirali že pred drugo svetovno vojno pot nacizmu, ki je tako hudo udaril po slovenstvu. Danes pokajo bombe pred uradi prosvetnih organizacij, mažejo spomenike, četudi partizanske, vseeno je, slovenski so in nemški neonacisti izvajajo nasilja s tihim pristanikom avstrijske vlade. In matična Slovenija? Matična država? Samo prazne besede in prazni protesti. Zakaj ne gredo pred Združene narode? Kaj pa podpisniki državne pogodbe: Rusi, Amerikanci, Francozi — brigadnih, saj tam na slovenskem delu Koroške, kjer je nekoč tekla zibelka slovenstvu in slovenski kulturi, ni oljnih vrelcev. Tam je pač majhen narod, ki umreti noče. Radi njega si nočejo kvariti "prijeteljskih odnosov".

Glasilov narodne podpore ne jednote "Prosveta" bo kmalu prenehala izhajati. Dasiravno je bila hudo nenaklonjena slovenskim novonastajajočim, je človek skoro hudo, da preneha spet eden od nosilcev slovenske besede. V zadnjih letih se je pisanje "Prosvete" precej vneslo. Zanima me, ali bo radi tega kaj več naročnikov pri "Ameriški Domovini"? Bog daj, da bi se zganili tisti, ki lista, sedaj edinega katoliškega, nimajo in bi ga naročili. Zdi se, da tudi med "ta novimi" izginja smisel za slovenski tisk. Samo dolarmanija in nič več!

Lastnik prodajalne Fidelity Electric je bil prvi, ki je bil krščen v slovenski farni cerkvi sv. Stefana. Kar pogrešali ga bomo. Naj še dolga leta uživa zaslužni pokoj.

"Slovenian Power" — kar zazijal sem, ko sem videl tak napis na majici krepkega fanta, ko je spremljal zalo deklico. Da je kaj takega mogoče v Chicagu? O, saj bi se lahko postavili, naši fantje in dekleta, če bi bilo malo več korajže. Beremo o "Black Power" o "Latin Power", zakaj ne tudi "Slovenian Power" v dobrem smislu...

Mr. Nixon je imel pred kratkim zapoznelo tiskovno konferenco. Prav, naj le pride in kaj pove, kar nas vse zanima. V zunanji politiki, kjer Moskoviči ne poznajo nobenih dogovorov, smo

kar soglasni z njim. Treba je zapropotati ob pravem času. Toda zbolelo je mene in še koga drugega, ko se je obregnil ob novinarje in predstavnike televizijskih reporterjev. Svobodni tisk, ali čutimo dovolj, kaj to pomeni? Res, novinarji so sitni, vse hočejo zvedeti in marsikaj zve-hajo, kar gotovim ljudem ne prija. Včasih gredo tudi predaleč. Pa vseeno: Boga zahvalimo, da imamo svobodni tisk. Kaj bi dali narodi za železno zaveso, da bi ga imeli. Če bi ne imeli svobodnega tiska, bi marsikje še bolj smrdelo kot smrdi sedaj. Ali razumete?

Mleko je drago. V novembru bodo šle cene spet navzgor. Kdo je najbolj prizadet? Družine s številnimi otroci. Ali se spominjate, da so pred leti vlivali mleko v kanale, samo da bi obdržali višje cene. Pa smo brali, da je dala mlekarska industrija 2 milijona "zelenih metuljev" za ponovno izvolitev sedanjega predsednika. "Ni čuda, da gredo cene tako hitro navzgor," je pikro pripomnila bližnja sosedka.

V šoli. Učenec: "Ali lahko postane žival človek?" — Učitelj: "Ne, pač pa lahko postane človek žival." Kaj pravite k temu? To vidimo vsak dan. Tudi najbolj "olikan" človek gre tako daleč, da pozabi, da je njegov sosed, brez ozira na barvo in narodnost, tudi človek!

Drugič kaj več. Lepo vse pozdravlja

"Toti Stajerc"

Jožef Stupar, Baragov sosed, umrl

PLIBERK, Avstr. — V ponedeljek, 8. oktobra 1973, je umrl v Marquettu v Združenih državah Amerike, zadet od kapi, v mnogih slovenskih krogih v Ameriki in v Sloveniji znani in spoštovani Jožef Stupar. Bil je velik častilec našega slovenskega kandidata za svetništvo Barage in velikodušen podpornik njegovega svetniškega procesa. Vsi trije slovenski ordinariji in pomožni škof Lenič so bili ob obisku Baragovega groba gostje v Stuparjevi hiši, ki je le nekaj desetnih korakov oddaljena od stolnice z grobnico našega svetniškega kandidata. Stupar Jožef in njegova žena sta kupila to hišo samo zato, da bi bila na jesen svojega življenja čim bliže Baragovega groba, čeprav sta posestnika več hiš v mestu in okolici. Mislim, da je večina slovenskih duhovnikov, ki so v zadnjih dveh ali treh desetletjih obiskali Baragov grob, bila deležna na kak način Stuparjeve gostoljubnosti. Njihove prijaznosti in gostoljubnosti so bili seveda deležni tudi drugi, posebno slovenski romarji pri Baragovem grobu. Stuparjeva sta jih srečevala, ker sta se skoro po vsakodnevem obisku stolnice pri sv. maši ustavila domov grede tudi za kako minuto v Baragovi grobnici.

Ljubljančani, ki so v nedeljo zvečer, 30. julija 1967, napolnili ljubljansko stolnico pri slovenski prižiganja Noa-Baragove sveče v spomin 1200-letnice pokristjanjenja Slovencev, so videli umrlega Jožefa Stuparja in njegovo ženo. Onadva sta držala veliko svečo marketskega škofa Noe, ki jo je prižgal nadškof Jožef Pogačnik. Škof Noe je namreč Stuparjeva pooblastil, da sta nosila to svečo, s sledečim pismom, namenjenim slovenskim vernikom:

"Dragi prijatelji v Kristusu! Poklanjam vam veliko svečo in prosim, da bi bila prižgana za slovesnost 1200-letnice pokristjanjenja Slovencev. Zelim, da moja pooblaščenca Jožef in Jo-

žefa Stupar prineseta svečo nazaj v Marquette, da bo krasila oltar v grobnici škofa Barage. Mnenja sem, da bo ta udeležba pri Vaši slovesnosti in ta sveča povečala zanimanje za beatifikacijo škofa Barage. Tomaž L. Noa, marketski škof in sedmi naslednik Barage."

Ob tej priliki sta bila oba Stuparjeva v Ljubljani dva dni gosta nadškofa Pogačnika.

Jožef Stupar je bil rojen pred 75 leti v Račici v fari Podkraj (kraje omenjam po spominu) ob glavni cesti Trst-Reka. Kot avstrijski vojak se je udeležil prve svetovne vojske na italijanski južnotiroolski fronti in napadalnem oddelku (Sturmtruppe). Prišel je živ iz več bitk pri Mt. Grappa. Po končani vojski se je poročil z domačinko Pepco in kmalu zatem odšel v Ameriko, v Zgornji Michigan v okolico Marquetta. V tistih krajih so že bili rojaki iz krajev okoli Ilirske Bistrice; zaposleni največ kot gozdni delavci. (Ti "gozdniki" so na kraju posekanih gozdov dobili zemljišča, si postavili hiše in čez nekaj let uradno ustanovili lastno slovensko občino z imenom Travnik, ki je še danes registrirana v imeniku ameriških občin s tem slovenskim imenom (Traunick). Jožef Stupar je bil sicer v stiku s temi svojimi rojaki, toda on je našel delo pri Fordovi lesni industriji v Big Bayju, severno od Marquetta. Stupar je bil vreden in spreten delavec in se je dobro uveljavil. Uvidel je, da se mu nudi ugodna prihodnost. Šel je domov še po ženo, ki mu je med tem rodila prvega otroka, hčerko Maričko (ki je sedaj poročena z odličnim irskim zdravnikom v Milwaukeeju).

Za podjetnega Stuparja je bil Big Bay premajhen kraj, da bi mogel napredovati s svojimi gospodarskimi sposobnostmi. Mlada družina se je preselila v večji Marquette. Bog jih je blagoslovil še s sinom Joškom in hčerko Emo. V Marquettu se je Stupar hitro znašel in začel z gostilniško obrtjo. Žena mu je bila odlična pomočnica in blagoslovljena so bili tudi pri delu. Jožef Stupar je postal znana markantna in spoštovana osebnost v Baragovem mestu in si kmalu pridobil ameriško državljanstvo.

Ko so se vsi otroci izšolali v katoliških šolah, ki jih je Stuparjeva družina vedno radodarno in izdatno podpirala, in bili dobro oskrbljeni ter poročeni, sta starša šla v zaslužni počitek. Cela družina se rada zbira posebno ob nedeljah po maši pri mami in očetu oziroma pri stari mami in pri sedaj umrlem starem očetu. Joe (tako so ga znaninci in prijatelji radi klicali) je bil ali v garaži ali v spodnjih prostorih hiše zaposlen z najrazličnejšim orodjem ter kaj popravljal ali dodajal pri stavbi. Posebno veselje je imel z dvema weekend hišicama v dveh gozdovih. Pri eni se ji uredil celo dokajšen ribnik, kakor malc jezerc. Tam se je zabaval rad s svojimi vnuki. Ko njega ponoči ni bilo tam, so prihajali tja tudi michiganski medvedi, ki mu pa niso delali posebne škode.

Jožef Stupar je bil zavežen Slovenec. Ko smo leta 1964 iz Clevelanda napravili Slovenci tisoč kilometrov dolgo romanje v Marquette na Baragov grob, sta prišla k sprejemu pred stolnico tudi oba Stuparjeva in želela pozdraviti slovenske romarje. Tu sem prvič srečal G. Stuparja. "Ali ste Slovenec?" — "Da." — "Koliko časa ste pa že v Marquettu?" — "Okoli 40 let." — "Pa znate še slovensko?" — "Seveda. Saj pravilno znam samo slovensko." Naročeni so na clevelandski dnevnik Ameriška Domovina in na lemontski mesečnik Ave Marija.

Dragi Joe, raduj se sedaj v družbi prijatelja Barage. Bog naj ti vsa dobra dela obilo plača. V ta namen se te bom stalno spominjal pri svojih mo-

litvah. Več let duhovnik v Marquettu Jožef Godina,

Rojak iz Čila piše

SANTIAGO, Čile. — Naš zunanji minister je govoril v Združenih narodih in razložil naš položaj. Skoda, da je ozračje v svetu tako zastrupljeno po lažni propagandi. Samo to verjamejo, kar komunisti govorijo, resnice pa nočejo slišati ali jo objaviti. Pri nas silno zamerijo Kennedyju, ki s svojimi govori dela težave državi, ki se je s težavo osvobodila komunističnega jarma. Tu smo vsi dobro vedeli, kaj se pripravlja. Komunisti so dobro vedeli, da ne bodo nikdar mogli priti do oblasti na demokratični način, zato so pripravljali strahoten pokol za Čile.

Odkrili so liste s 17.000 imeni ljudi, ki so jih nameravali likvidirati. To so bili vsi nekomunistični voditelji v državi in njihovi pomočniki. Tudi so imeli točno določene osebe, ki bi naj pomorile teh 17.000. Odkrili so tudi ogromne zaloge orožja, ruskega, češkega in kubanskega izvora. Vlada je namreč imela svojo posebno, tajno komunistično armado, ki bi jo uporabljali v času, ko so nameravali prevzeti popolno oblast.

Vse to je bila točno dva dni pred prevzemom oblasti po vojski. Niso imeli dosti časa za priprave, toda vojska je vedela, da je zadnji čas, sicer bodo tekli po Čilu potoki krvi. Mornarica je odšla na vaje proti severu in 11. sept. zasedla drugo glavno mesto Valparaíso. V Santiagu so ob istem času in isti uri obkrožili vse podzavljene tovarne (tam je bilo največ oboroženih komunističnih delavcev) in pa predsednikovo palačo, kjer je stanoval predsednik s svojo stražo.

Predsednik je dobil od vojske ultimatum, naj se preda in naj zapusti deželo. Lahko bi šel v katerokoli deželo. Ko je dobil ultimatum, je začel klicati svoje zveste, oborožene delavce, pa se ni nihče odzval, ker so bili vsi zastraženi. Uničene in zastražene so bile tudi vse oddajne postaje, tako predsednik ni imel nobene komunikacije. Ker se ni hotel predati, so prišli letalci in vrgli bombe ravno v sredo vladne palače, ki je takoj začela gorjeti. Allende ni vedel, da ima tako sijajno izvežbane letalce. Menil je, da se ne bodo upali bombardirati palače, v strahu, da bi zadeli druge objekte. Pa

Državna podpora za potrebne izseljenske študente

CLEVELAND, O. — Slovenski inštitut Slovenian Research Center of America je pravkar dobil iz Washingtona večje število formularjev, s katerimi je mogoče zaprositi za državno podporo pri študiju. Vlada je odobrila podporo za tiste izseljenske študente, ki zadostijo naslednjim pogojem:

1. Prosilec mora biti ameriški državljani ali stalni naseljenec, čigar družina pričakuje odobritev ameriškega državljanstva.
2. Biti mora član družine, ki njeni celotni dohodki v l. 1972 niso bili višji od \$11.000 (za štiričlansko družino). Pri več kot štiričlanski družini ali v družini, ki je imela izredno visoke izdatke zaradi bolezni itd., je možna odobritev podpore tudi pri nekoliko višjem letnem družinskem dohodku.)
3. Prosilec je moral končati srednjo šolo (high school) in obiskovati mora, ali bo moral, univerzo, college, ali od države priznano strokovno šolo (vocational or trade school) POLNI ČAS.
4. Podporo za leto 1973-74 dobijo tisti študentje, ki zadostijo vsem zgornjim pogojem in so se prvič vpisali na univerzo ali drugo višjo šolo šele po 1. juliju 1973 ali se bodo vpisali šele v zimski ali spomladanski semester 1974.

bombe so tako sijajno zadele, da je neki izraelski diplomat izjavil, da celo oni nimajo tako dobro izvežbanih letalcev. Zgradbe okoli vladne palače so ostale popolnoma nedotaknjene. — Ko je predsednik videl, da so ga vsi zapustili — kar je vedno taktika komunistov, ko so v nevarnosti, — je naredil samomor.

Prevzem oblasti se je prav na hitro izvršil. Ni bilo preveč žrtev, mnogo manj, kot pišejo inozemski časopisi. Res pa je, da so s komunisti pometli. Ne pretiravam, če rečem, da je ogromna večina Čilencev, vsaj 80%, zadovoljna, da se je tako zgodilo.

Vojaki postopajo odločno. Kdor se vojski upira, ali strelja na vojake, ga na mestu ubijajo. Je bilo nekaj takih slučajev. Mnogi so izgubili službe, ker so bili člani partije, ali so bili izgnani iz Čila, naj grede kamor hočejo. Največ organiziranih komunistov je bilo v tovarnah in med profesorji na univerzi, posebno na Katoliški univerzi v Temuco.

Mi, ki poznamo komunistem, moramo samo čestitati Čilencem, predvsem vojski in orožnikom, da so tako sijajno in s tako malimi žrtvami pometli s komunisti in tako rešili Čile strahotnega pokolja in komunističnega suženjstva.

Tako pismo. Upamo, da je za čitatelje Ameriške Domovine zanimivo — posebno še, ko imajo priliko slišati toliko drugih poročil.

S. R.

Nadškof Pogačnik v Rimu

CLEVELAND, O. — Dne 29. okt. t.l. je sv. oče Pavel VI. sprejel v zasebno avdienco ljubljanskega nadškofa in metropolita dr. Jožefa Pogačnika, ki se je mudil tiste dni v Rimu "ad limina"; obenem pa se je udeležil tudi zasedanja Sveta evropskih škofovskih konferenc.

Dan pred tem se je udeležil v cerkvi Botteghe Oscure srečanja rimskih Slovencev, jim marševal in govoril. Dne 29. okt. je govoril med drugim tudi v slovenski oddaji Vatikankega radija. V govoru je omenil svetovne letne odpustke, ki jih bodo mogli prejemati svetoletni romarji v stolnicah domačih škofij. Navedel je tudi, da bo skupna svetoletna pobožnost za ljubljansko nadškofijo najbrž na Brezjah, in sicer na rožnovensko nedeljo prihodnje leto.

5. Višina podpore ali stipendije je odvisna od sorazmernega zaslužka študentove družine letu 1972 in od višine na šoli, ki jo prosilec obiskuje ali jo bo obiskoval s pomočjo te podpore. Najnižji znesek je \$200 in najvišji \$1400 na leto.

6. Če je državni urad mnenja, da prosilec zadosti vsem predpisom in prošnjo odobri, bo študent dobil podporo naravnost preko univerze ali druge višje šole, ki jo bo takrat obiskoval ali začel obiskovati.

7. V zvezi s prošnjo ni nikarkoli stroškov, z izjemo 8 centov za znamko, ki jo boste nalepili na kuverto. Namen stipendij je pomagati dobrim in potrebnim izseljenskim študentom do višje šolske izobrazbe. Zaenkrat se nam je kot eni prvih izseljenskih skupin posrečilo dobiti formularje za 100 stipendij. Upamo, da jih bomo po potrebi dobili še več, a jamčiti ne moremo. Kdor zadosti vsem zgornjim pogojem in se za študij resno zanima, naj piše po formularje in nadaljna navodila na naslov:

Slovenian Research Center of America, Inc.

29227 Eddy Road

Willoughby Hills, Ohio 44092

Josip Jurčić:

CVET IN SAD

Izvirni roman

Kmalu potem je Leon po svoji sobi hodil gori in doli in na mizi se je kadil čaj, ki ga je bila stara Barba v hipu napravila.

Ubogo vsiljeno zdravilo! Ne zaupamo, da bi pomagalo temu bolniku! On sam menda ne zaupa, ker se ga ne pritakne. In da bi se dvema starkama ne zametil: teti in Barbi, prime čašo in izlije dar božji skozi okno na vrt, ker ga piti ne more.

Po svoji naturi je bil precej mirne krvi. Zatorej se je njegova notranja razburjenost denes, ko je na prvi pogled menil, da mu je najslajše upanje splavalo po vodi, kazala bolj kot nekak pobita otožnost, nego kot strastna razjarjenost. Lažje bi se bil natihoma zjokal kakor mlad deček osmih let, katerega je v šoli tovariš prekosil, kakor strastno prisegal maščevanje in jezo tistemu, ki je bil vzrok, ali ki je mislil, da je vzrok njegovi nesreči.

Iz poslednjih besedi Pavlinih je posnemal, da njo snubi neki baron — menda baron Bremern, o katerem je slišal govorniki, dasi ga osobno ni poznal. Tedaj zato njega ni hotela razumeti!

Usede se h knjigi. Ali kadar je duh lastnih misli poln, ne more se udati drugim, ne more prisvojiti in spremljati tujih. Odloži bukve. Ko bi se vsaj razmisliti mogel!

Dolgo hodi po sobi. Tedaj barona bode rajša poslušala. Zakaj? Ker je baron. Ne, to ne more biti. Ona misli o plemstvu kakor vsi pametni ljudje. Snubi jo šele. Morda ga bode odbila. In morda njega res še razumela ni. Kako okorno in samo na pol ji je ljubezen razodel! Beseda, katero je drugod zašlo, za kratek čas tolikokrat izrekel, bila je tukaj tako težka. Ljubim te: to sta le dve besedici. Gotovo, verjetno, najbrž tako, da ga ni umela.

Kdor se hoče tolažiti, kmalu najde tolažbe. Ni še vse izgubljeno, mislil je Leon, in če je hitreje hodil gori in doli, to je gotovo nekaj pomenilo.

Ponavljaje si vse njene besede, domislil se še nekaj tolažljivega. Morda pa ni sebe mislila, temveč Matildo. Tudi ona je bila "ne daleč" od njega. O, da bi bilo to! Pozvedeti se mora takoj jutri.

Uleže se precej upokojen spat. Kaj se mu je sanjalo, tega ne vem.

PETNAJSTO POGAVJE

Baron

Za dne je bila stara Barba pokonci. Zmerjaje je sklicala nemarljive dekline in tekla potem v hlev gledat, če Matijec, kralj hlapcem, še smrči, da bi ga vzbudila in bi on potem svoje podložne v konjskem in kravjem hlevu na noge in na delo spravil.

Ali Matijec jo je bil prekosil. Kislo drže se, kakor zmerom, v petek in svetek, imel je z enim hlapcem že konje naprežene in je ravno plug nekaj popravljal.

"Ali te ni sram, grajski hlapec. Pa pojdeš k cesti orat v tistem luknjastem klobuku, da te bodo ljudje gledali!" jezi se Barba.

"Za praho grem orat na Krivo njivo," odgovori gluhi Matijec.

"Ti moj Bog! Ali si nocoj pamet zapil? Kriva njiva je skoro najbolj gnojna. Za praho na Krivi njivi!"

"Gospod so včeraj ukazali," pravi mlajši hlapec.

"Kaj kriči baba?" vpraša Matijec.

"Gospod ne vedo nič, vidva tudi nič, pa je," pravi Barba in se obrne proti svinjskemu hlevu pogledat, če je vse čez noč pridno pojedeno.

Prasiči jo že po hoji poznajo in ji jednoglasno, ne da bi dejal posebno harmonično, krulijo ju-

tranje pozdravljenje. Barba pak za vrstjo odpira vratca pri plemenjakih: dalje predel naprej, takoj zraven pri prasiči z mladimi, potem na zeleni pri rejenih, ki bodo to jesen za kolino in za prodaj. Povsod se kaj pomeni s prasiči, in sicer veliko prijazneje kakor z Matijcem. Tega malo po ščetinah počehlja in pravi:

"Pujsek, pujsek, zakaj se ne rediš?" Druzeza lahko udari po uhlju in reče: "Čajne, ti grdi čajne, zakaj prepasanca od korita odrivaš? Ti požrešneš ti!" In prasiči dvigajo rilce in Barbo ogledujejo. Ona pak misli, da so ravno tako pametni, kakor smo mi ljudje, in vedo, kar že se jim reče, samo govoriti ne morejo. "Kmalu boste dobili jesti, le potrpite," pravi in zapre vrata hlevna.

Kokoši so jo začutile. Cela tropa, z ošabnim petelinom v sredi, prileti ji nasproti. Bolj počasno za njimi pridejo težkonožne race in gosi. Golobje prifrče s streh in izza ogla pripelje koklja svojo neskušeno mlado rodovino.

Ko Barba čez dvorišče korači, spremilja jo vsa ta druhal. "Ominej, ominej! Kaj je taka lakota?" pravi Barba, stopi v vežo in, ko perotina hoče za njo, zastoj podi: všš! — in maha s svojim prtom. Vežna vrata mora zapreti pred "spakom". Kuretina že ve, kaj boče in se ne premakne izpred veže. Vrata se namreč takoj spet odprto in Barba prinese velik pehar zmesnega žita, grabi s pestjo in suje med kure, ki grozovito hite kavšati in pobirati vse ena pred drugo.

Ko se Barbi zadosti zdi, odloži pehar na lino, povzdigne svoj suhi prst kazalec in majaje ž njim po taktu jame šteti svoje drage, da bi vedela, ali ni katera kokoši lisica vzela ali kragulj pišče odnesel. Večkrat se zmoti in mora še enkrat od kraja začeti.

Zdaj se tudi beli maček z visoko zasukanim repom in navzgor ukrivljenim hrbiščem pripazi ob zidu semkaj. Rad bi se Barbi malo pridobikal in podrgnil ob njeno obleko. Ali kure se potuhnenca straše, zato je Barba huda in ga kar zapodi: "Greš v kraj, spak ti, mačji!" Da bi tepen ne bil, mora muc nanagloma pete pobrati.

Z dvorišča se Barba vrne v kuhinjo. Tam že velikanski ogenj gori, dekla kuha jutranje kosilo za družino in v velicem kotlu, za svinje napolnenem, ravno voda vreti začenja. Barba pograja, kar se ji ne zdi prav storjeno in potem z lastno umetelno roko pripravi zajutrek za gospo komteso in mladega gosпода.

"Kako je to, da gospod ne vstanejo denes! Sicer so ob tem času že vselej na nogah," pravi Barba, ko je bil zajutrek že davno napravljen za Leona, in domislivši se, da je bil sinoči nekaj bolehen, tiho stopa po stopnicah gori in pokuka v njegovo sobo. Vide, da še spi, misli si starka ki ga je vendarle rada imela, dasi je včas skrivaj malo poropotala čez njegovo gospodarstvo: "Menda je sinoči pozno zaspal. To so čudni ljudje, ti gosposki: po dnevi okrog hodi, po noči v pismo gleda, zjutraj se pa ne vzbudi! Bog ve, kaj zmerom in zmerom bero! Saj morajo že vse iz glave znati."

Stalo je tega jutra solnce že precej visoko, ko je Leon od zajutreka vstal. Stara komtesa je bila prav vesela, ko ga je pred seboj videla zdravje oznanjujočega lica, bolj vesela, nego da bi bila ona sama ozdravela.

(Dalje prihodnjiti)

— Koža na človekovem trebuhu je dvakrat prožnejša od one na hrbtu.

P. Bernardu Ambrožiču v hvaležen spomin

CLEVELAND, O. — Iz Avstralije je prišla žalostna vest, da je 23. oktobra 1973 v Sydneyju po daljši, mučni bolezni umrl p. Bernard Ambrožič, eden glavnih ustanoviteljev LIGE KATOLIŠKIH SLOVENSKIH AMERIKANECV 24. junija 1945 v Jolietu, Ill.

Spomini na tisto dobo so že medli, skoraj čisto pozabljeni ali predrugačeni. Človekoljubno delo patra Ambrožiča pa bo v zgodovini ameriških Slovencev ohranilo trajno vrednost.

Pravijo, da stari vojščak ne umrje, samo tiho odide... Njih junaška dejanja živijo naprej, ostanejo pa pripeta na čas in dobo, v kateri so se izvršila.

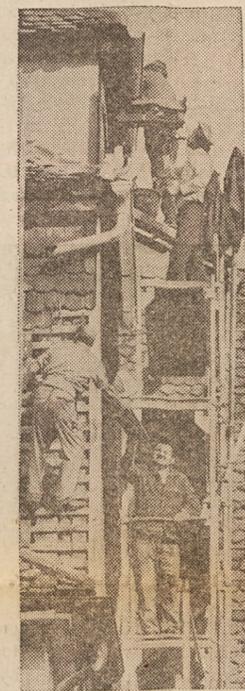
Vojščake si vedno predstavljamo z orožjem na bojnem polju. V času hudih preizkušenj pa je usoda narodov in ljudstev življenjsko navezana na vojščake "z uma svitlim mečem".

Tak vojščak "z uma svitlim mečem" je bil rajni pater Bernard Ambrožič. Kakor drugi junaški vojščaki je tudi on sedaj tiho odšel, a njegova dejanja živijo med nami in bodo še dolgo ostala, tudi ko bo ime patra Ambrožiča že skoraj pozabljeno.

Kaj, kako? — bo marsikdo nevedno vprašal, saj je pater Bernard bil že toliko let v Avstraliji, kaj je mogel on pomagati nam v Ameriki, bo še marsikomu ušlo.

Prijatelj, ko sedaj sedi v udobni hiši, imaš lepo službo, ob nedeljah se pelješ z avtom na sprehod, ali se še kaj spomniš na barake? Spomni se na čas, ko si bil od vsega sveta zavržen in zaničevan. P. Bernard Ambrožič te takrat ni osebno poznal, niti ni vedel, odkod si, a je takrat med prvimi v Ameriki postal vojščak "z uma svitlim mečem", da te je branil in ti skušal pomagati. Ko je nekoč prišel tisti srečni dan, ko so te poklicali, da se pripraviš na pot v Ameriko, ali se sedaj še zavedaš, da je pater Ambrožič tukaj v Ameriki prej moral zapisati tvoje ime, te predlagati, za tebe prositi in vedeti, kam te bodo dejali, ko boš prišel v Ameriko. Imel si v Ameriki tudi mnogo nasprotnikov, ki so te tukaj hudo očrnil, a pater Bernard Ambrožič te je javno branil, mnogokrat celo med prijatelji svojemu imenu v škodo.

Vsi smo vedeli, da v Ameriki dela za nas LIGA KATOLIŠKIH SLOVENECV v AMERIKI, ali malokdo ve, da je eden glavnih pobudnikov za ustanovitev LIGE SLOVENSKIH KATOLIŠKIH AMERIKANECV bil pater Bernard Ambrožič. Od glavnih ustanoviteljev še živi med nami samo msgr. Matija Butala v Jolietu, ki je bil tudi prvi glavni predsednik Lige slovenskih katoliških Amerikancev, ki so jo ustanovili 24. junija 1945 v Jolietu, ko se je tam vršil največji slovenski Katoliški dan v Ameriki. Poleg msgr. Butale in patra Ambrožiča so bili glavni soustanovitelji Lige msgr. Franc Gabrovšek in Josip Zalar, takratni glavni tajnik K.S.K.J. Ti so z okrožnicami slovenskim župnijam in slovenskim katoliškim organizacijam organizirali po vseh slovenskih župnijah v Ameriki izdatno pomoč slovenskim beguncem v taboriščih.

ČLOVESKA LESTEV — Skupina delavcev v Rothenburgu v Zahodni Nemčiji popravlja streho stare stavbe. Opeko za streho si podajajo po "človeški lestvi". Je bolj po domače in po starem, pa je za spremembo poživljajoče in prijetnejše.

What a lot of ten-year-olds are wearing this year.

Thousands of children afflicted with Muscular Dystrophy must wear braces. Muscular Dystrophy destroys healthy muscle and replaces it with useless fat. After some time the child's muscles become so wasted that even braces will no longer support him. Later, he won't have the strength to sit in a wheelchair. Eventually, he won't be able to feed himself or even turn over in bed. His weakness leaves him so vulnerable to colds, pneumonia, or other complications he rarely survives maturity.

Scientists are beginning to penetrate the mystery of this tragic disease. Today there is some hope for the children who must wear these braces every day. That hope lies in MDAA's massive research program.

Only your contributions keep it going. Give generously.

Fight Muscular Dystrophy. Help them grow up.

Muscular Dystrophy Associations of America, 1790 Broadway, New York, N.Y. 10019

Ko je ameriški kongres leta 1948 odobril zakon o sprejemanju beguncev v Ameriko, je pater Bernard Ambrožič v New Yorku takoj organiziral pisarno Slovenian Desk, NCWC War Relief Service, ki je začela posloovati maja 1949, ko so začeli prihajati prvi slovenski begunci. Tam sta potem z dr. Basajem sprejemala "nove Amerikance". Ker je bil čas prekratek, da bi "nove" vsakega posebej mogli poučiti in seznaniti s problemi ob prihodu v Ameriko, je pater Ambrožič julija 1949 začel izdati razmnožen listič "NOVI AMERIKANEC", v katerem so bili koristni napotki za prihajajoče Slovence, ki po večini niso znali angleško in so se sploh v novem svetu težko znašli.

Pater Ambrožič je dobro vedel, na kaj je treba novodošle takoj opozoriti. Najprej je vsem pripravil dober tisk. V št. 1 "NOVI AMERIKANEC" je priporočil: "Ko boste prišli v Ameriko, se boste med slovenskimi listi oklenili zlasti AMERISKE DOMOVINE, AVE MARIJE in AMERIKANSKEGA SLOVENCA. Te vam brez pridržka priporočam. Skušajte Ameriško Domovino redno čitati. Kolona "ODPRVI SRCE" poudarja veliko odgovornost, ki smo si jo napravili s tem, da upravljamo begunce v Ameriko."

Pater Ambrožič je kar odkrito tudi napisal: "Ne bodo vsi "novi" Amerikanci naleteli na najboljše. Pa tudi to je res, da niso prav vsi begunci najboljši ljudje."

V drugi številki NOVEGA AMERIKANCA avgusta 1949 je pater Ambrožič novim pripravil edino podporno organizacijo AMERISKO SLOVENSKO KATOLIŠKO JEDNOTO - K.S.K.J. V št. 3 je pripravil "AMERIKANSKEGA SLOVENCA" ki ga lahko vsi zastoj dobijo po sklepu gl. odbora K.S.K.J. na poletni seji 1949.

Novembra 1949 v št. 5 "NOVEGA AMERIKANCA" je pater Ambrožič napisal še danes veljavno opozorilo:

KDO JE PA LIGI KAJ DOLŽAN?

Ta ali oni bo dejal: Kaj je pa MENI LIGA dala? Niti beliča, niti strganih hlač nisem dobil od vseh njenih pošiljk. Tisti, ki so delili, so ravnali pristransko, mene in moje so dosledno pre-

zirali, dajali so takim, ki niso bili tako potrebni - oni naj zdaj LIGI plačujejo.

Ne mislim takih ugovorov pobijati. Je res kar mogoče, da je bilo tako kot praviš. Toda če hočemo popraviti, bomo popravili le s tem, če VSAK SAM preneha delati krivico. Pa bi bila kričeca krivica, če bi kdo od vas trdil, da LIGI ničesar ne dolguje. Ze samo s svojim obstojem in OBLINIM delom, ki ga je LIGA izvršila zlasti v tem zadnjem letu, je veliko pripomogla k temu, da ste vi danes - da si tudi ti NOVI AMERIKANEC, NOVA AMERIKANKA. Če bi LIGA ne bila nič drugega storila, oziroma če ti nimaš in nisi imel od LIGE nič drugega, zasluži tvojo hvaležnost..."

Da, pater Bernard Ambrožič, pisali in govorili ste za LIGO, in tudi delali ste Vi in še mnogi z Vami. Če bi nič drugega storili, ste v polni meri zaslužili hvaležnost "NOVIH AMERIKANECV", ki ste jim pomagali priti v Ameriko.

Ako smo v življenju Vaše delo premalo upoštevali, naj se Vam vsaj sedaj po Vaši smrti oddolžimo s pobožno molitvijo, ki je pred večnim Sodnikom boljše priporočilo kot vsa svetna slava.

Naj Vam Bog poplača za vsa Vaša dobra dela, ki ste jih storili na tem svetu.

Jože Melaher

ZA GOSPODINJE

Kuhajte pogosto cvetačo ali karfijolo, kot ji tudi pravimo. Cvetača vsebuje dosti vitamina C, bogata pa je tudi na vitaminu B, ki ga v naši sodobni prehrani tako primanjkuje. Cvetača je revna na kalorijah in ne redi. Okusna je kot samostojna jed, z drobtinicami ali kot solata, pa tudi kot priloga k mesnim jedem ali narezkom. Ne podcenjujmo vitaminske vrednosti cvetače.

Pri vsakem novem oblačilu, ki ga kupimo narejenega v trgovini, visi listek z navodili za čiščenje ali pranje, pri pletenih ponavadi tudi navojček z volno, v samem oblačilu, če je to kvalitetno, pa je še kje prišit rezervni gumb. Same koristne reči, ki pa jih ravno tedaj ne najdemo, ko jih potrebujemo. Pomagajmo si s kartoteko v škatlji v razdelke "Kostimi", "obleke", "jopice" in tako dalje, položimo za vsako oblačilo kartico s pritrjenimi navodili za pranje in čiščenje.

Če se otrok popari z vrelo tekočino po rokah in ramah, mu položimo na opeklino frotirasto brisačo, namočeno v mrzli vodi in ožeto. Otroka ne slavimo, oblogo mu damo kar na obleko, in jo pogosto menjajmo. Otroku naj leži s pridvignjenimi rokami in

MALI OGLASI

Sobe se odda
Tri sobe se oddajo z kopalnico za eno osebo na Shawnee Ave. Kličite 481-1695 (216)

House For Sale
Well kept 2 family income property. 2 car garage. Immediate possession. Mid 20's. Grovewood area. — Call 562-6889. — (215)

V najem
tri sobe blizu cerkve Marije Vnebovzete v Collinwoodu, blizu vsega. Kličite 681-7378 ali 481-6131. (217)

ničesar ga ne sme tiščati okoli vratu in pasu, da se izogne strahu. Zlasti pa ostanimo same mirne in poskrbimo, da pride otrok v težjem slučaju čim preje do zdravnika.

Help Wanted Male

Electronics Technician
To do prototype work. Precision V-I measurements, testing of meter movements, transistor applications, transformer testing and winding. 781-7136. (216)

Help Wanted Male PUNCH PRESS & BRAKE OPERATORS
Day & night shift openings. Overtime. Company paid fringe benefits. **REX & HINGE CO.** 1540 Coit Ave. (218)

Help Wanted Male SHEET METAL LAYOUT MAN PUNCH PRESS OPERATOR TURRET PRESS OPERATOR
Must be able to read blueprint. **PROTO METAL CO.** 1473 E. 361 St. Eastlake, Ohio ask for Mr. White (215)

PUNCH PRESS OPERATORS and GRINDERS SHEET METAL MECHANICS
to work on sheet metal fabrications and electrical cabinets Steady work. Company paid benefits. Interviewing 8 AM to 11 AM. **FORMWELD PRODUCTS CO.** 1530 Coit Ave. go south on E. 152 St. to end of St. (x)

JANITOR WANTED
Janitor needed at St. Mary's Church. Anyone interested call 761-7740. Living quarters available. (x)

MACHINE REPAIRMAN

Experienced in all phases of machine tool and repair, including electrical hydraulic and mechanics. Scrapping advantageous but not absolutely necessary. Must have own tools and be able to work alone with minimum of supervision. Day shift. Will consider active retiree.

A Good job. A good company.

Call 431-6610

(216)

Help Wanted — Female

PART TIME HELP NEEDED
Cook, 2 days a week, dishwasher 2 or 3 days a week; grill work 2 days a week. Call before 11 am 261-1933

FANNIE'S RESTAURANT
353 E. 156 St. (x)

Help Wanted Female
Companion for elderly lady in Willowick. Live in, full time or part time. Good pay. 732-9934 or 944-1078 — (216)

HOUSEWORK
Lady wanted for housework on the West side. Time to be arranged. Call 247-4592. (219)

HELP WANTED

General Office Work
Typing, knowledge of Slovenian. Short hours. Call 431-0628 (x)

IŠČEMO URADNIŠKO MOČ

Ameriška Domovina išče zanesljivo uradniško moč, moškega ali ženskega, z znanjem slovenščine, angleščine in tipkanja. Nastop službe takoj. Oglasite se osebno ali pismeno.

AMERISKA DOMOVINA

6117 St. Clair Avenue Cleveland, Ohio 44103

431-0628

Johan Bojer:

IZSELJENCI

Tako stojijo kakor okameneli in ne pride jim na misel, da bi izpregovorili. Goreča solnčna obla se spušta na prerijsko morje in obliva z rdečim sijajem njihove obraze. Zdi se, kakor da bi prav zares strmeli za gorami, fjordi in gozdovi domačega kraja, za mirno valujočimi jezeri in zelenimi griči. Naj strmijo, kolikor hočejo. Ne dvignejo se iz prerije. Slika domačega kraja, ki še živi v njihovih dušah, se odbija od te puste ravnine in samo večja njihovo vrtočlavo.

Semkaj jih je izplavilo. Zdaj ne morejo več nazaj. Sredi te nepojmljive prerijske puščave bodo danes spali in jutri se bodo namerili še dalje in dalje. Tukaj bodo živeli odslej vse svoje življenje. Tukaj bodo nekoč umrli. Domovine pač ne bodo nikoli več videli.

Končno se zberejo okrog kuhinjskih loncev. Ali nikomur se ne ljubi prav jesti. Žene se umaknejo v vozove k počitku. Može še nekaj časa obsedijo pri ognju in kadijo. Nocoj pozabi Ola potegniti steklenico na dan in ponuditi vsakemu požirek. Samo predse gleda. Danes je Elza toliko hodila sama zase, kaj naj to pomeni? Učitelj in Anton Noreng se pogovarjata kakor ponavadi o tem, kako je na Norveškem vse za nič in kako je tukaj vse brez primere.

Morten jima ne ugovarja, ampak njegov obraz ima zaničljiv izraz. Z učiteljem Jojem se ne more nikoli sporazumeti in Anton je Helenin brat — to tvori med njima neko razdaljo. Ko se solnčna obla potaplja, zaslišijo iz daljave težek žalosten glas. "Kakšen muzikant pa je to?" vpraša učitelj. "Kojot je, prerijski volk," mu odgovori Erik, "malo manjši od pravega sivca. Navado ima tuliti tako, kadar sonce zahaja."

Brž se zmračí in kmalu se boči nad njimi visoko zvezdno nebo. Da, čas bo iti k počitku. Ponavadi spijo vsak pod svojim vozom. Vsak se zavije v kožno odejo, ki so jih prinesli s seboj iz domovine in si potisne čepico na obraz. Kal ima otroke pri sebi. Kmalu zatisnejo oči, trudni od dolgega enakomernega dneva in zaspijo. Zvezdno nebo je visoko in prerija tiha.

Iz nekega voza pa se priplazi neka postava skoraj s neslišnimi koraki. Elza je. Preko ramen ima šal. Postoji in strmi v temo, potem se približa ugašajočemu ognju, sede in strmi dalje.

Sicer ne more videti ničesar drugega kakor pojemajoči plamen in miriade zvezd nad seboj. Ampak okrog nje je čudovita samota.

Usoda — kaj je usoda? Da zdaj sedi tukaj, tisoč milj od svojih domačih, poročena s hlapcem Olom, ali ni to usoda? Neskončna ravnina jo navdaja z vrtočlavo, jo sili, da zapira oči in išče, kam bi se naslonila. Kaj vidi? Graščino, hribe, jezero. Tako lepo je spominjati se zdaj vsega tega. Tudi očeta vidi, svojo mladost vidi. Hlapec Ola? Kako se je vse to zgodilo? Kaj je usoda?

Bila je hči polkovnikova — o pač, ampak tudi podeželski otrok. Zgodaj je izgubila mater in živela je v gozdu in na polju, med posli in živino. Brati knjige je bilo sicer zabavno, ali molsti krave še lepše. Ko je umrla mati, so žalovali odrastli po svoje, ona po svoje. Nihče ni znal govoriti z njo o teh stvareh razen enega, in to je bil pastir, Ola Vatne. Hodila sta sama v gozd in odrastli so rekli, da se otroka igrata.

Več odrastli niso vedeli. Čas je potekal, ona je postala gospodična s kitami na hrbtu, on hlapec. Kaj se nista morala ločiti? Včasih je bil divji, pa vendar ne zato, ker se je bal, da bi mu je gospodje ne vzeli? Muzikant je postal, vendar ali je ni klicala ta zdaj vesela, zdaj tožeča violina k sebi? Prišla je v mesto, morala je v šole, na ples, o da. Ampak mestni gospodje, kakšni so bili? Pogrešala je nekaj pri

ELLIOT RICHARDSON na tiskovni konferenci odgovarja na vprašanje po odstopu s položaja pravosodnega tajnika.

njih vseh, le kaj? Po mestu so dišali. Za njimi se prav za prav ni razprostirala nikako pokrajina, njihova narava je bila kakor s krogom potegnjena, njihove misli so izvirale iz najnovejšega članka v časopisu, pravila za dobro in slabo so bila zapisana kakor v računski knjigi. Bili so ravnina, izravnana, dolgočasna, brez razgleda. Kaj ni tedaj morala misliti na Ola? Kaj je bil Ola?

Gozdnati hribi z odmevom pastirskih rogov, zeleni bregovi, cingljanje zvoncev, vonj po prsti in listju. Kaj ni bilo tako? Tako se ji zdi, ko sedi in gleda vse pred seboj. V Olu se je lahko zakoreninila in uspevala. Da je bil divji? Ampak ali bi se mogla poročiti z možem, v katerem ni nobenega prepada, nič nepreračunanega, nič omotičnega?

In čim bolj je uvidevala, da so se zapreke kopičile, tembolj jo je vabilo. In ko jo je oče poskušal poročiti s tem ali onim, kaj tedaj? In ko so ga vojaki preganjali kakor divjo zver čez grm in strm, kaj tedaj? In ko je videla s svojega okna, kako so ga peljali uklenjenega mimo, kaj tedaj? Če bi se bil Ola potapljal, — kaj se ne bi bila vrgla za njim, da ga reši, pa čeprav sama ne bi bila znala plavati?

Tovariši spijo v vozovih in pod vozovi. Zvezdno nebo

je visoko in svetlo, noč je tiha. Ona pa sedi tukaj in vidi marsikaj jasneje kakor poprej. Usoda, kaj je usoda?

Tedaj torej je pobegnila od očeta in doma in se poročila z

Olom. Kako bo odslej? Koliko jo je stalo? Oče je pisal eno samo pismo, ves prepaden, z tajeno bolečino. Pustil je častniško službo, skandal se je razvedel povsod, preselil se je z

DVE OD NAJVEČJIH ZVEZDNIC pred dvema desetletji, Alice Faye (na levi) in Ethel Merman se pripravljata na nov nastop na Broadwayju v New Yorku.

INVALIDA — Dale Vinson in Albany, Ga., si je zlomil desno roko pri igranju nogometa, njegov pes Amos pa je bil po nesreči ustreljen v prednjo desno nogo. Oba imata poškovodan ud v sadrini oblogi.

Dyrendala. Posestvo, njen dom, je bilo prodano nekemu kmetu. Pogleda predse in vzdihne. Prepuzno je kesati se. Pred njo je samo ravnina, neskončno umikajoče se morje zemlje, ki ničesar ne podpira in ničesar ne zakriva, ampak jo sili, da zapira oči in beži nazaj. In tako vstane je močna dovolj, da bo nosila to tukaj v samotni?

Ola — kako bo šlo vsa leta zakona z Olom? Sedi in strmi in strmi. Ogenj je ugasnil, ali zvezdno nebo je tako neskončno visoko. Kakšna čudovita noč! Kako bo šlo z Olom?

Rdeča solnčna obla znova zazari nad obzorjem, prerijski volk

zavija novemu dnevu pozdrav. V vozovih pojejo petelini in krulijo prašički. Kaj imajo tudi te s seboj?

Nov dan, vrsta voz se znova premakne. Prerija puhti od nočne rose. Sence volov, ljudi in voz potujejo ob strani. Ola spet pričinja prepevati. Iz neke mlane naenkrat vse pred njo. Ali ke zaslišijo gaganje rac. Kolesa se valijo skozi travnato morje, tukaj ni prav nobene poti, morebiti tukaj prvokrat stopajo človeške noge. Erik šteje sekcijske znake in gleda na karto. Čez nekaj dni bodo tam.

(Dalje prihodnjič)

— Okoli dve tretjini ljudi na svetu rabi les za kurivo.

NEPRİČAKOVAN GOST — Rachela Stalong ima tri leta. Ko se je igrala v Citrus Springs, Fla., je odkrila v svoji kanglici tujega gosta, ki ji je priklical na obraz tale izraz.

Draga nevestal

Poročni dan naj bi bil najsvetejši, najveselejši in najlepši dan Tvojega življenja.

Poročna vabilia, s katerimi boš povabila k temu velikemu dogodku svoje sorodnike, prijatelje in drage znance, so največje važnosti.

Poročne predpriprave zahtevajo ogromno časa in skrbi.

naznanila iz pravkar dospelih najnovejših katalogov, najmodernejših vzorcev, oblik, Pridi k nam in izberi poročna papirja in črk.

Naše cene so zmerne, postrežba uslužna.

Na svidenje!

AMERIŠKA DOMOVINA
6117 St. Clair Ave.
Cleveland, Ohio 44103

HOW'S YOUR Agri-Culture?

BENEFITS FROM AGRICULTURAL RESEARCH EXTEND FAR BEYOND THE FARM ... AND AFFECT US ALL!

IN WISCONSIN, TESTS ON DAIRY CATTLE'S DIETS LED TO DISCOVERY OF VITAMIN A AND EVENTUALLY OPENED UP THE WHOLE FIELD OF VITAMIN NUTRITION RESEARCH FOR HUMANS...

TREATMENT FOR HUMAN ANEMIA CAME AS RESULT OF AGRICULTURAL RESEARCH ON SUCKLING PIGS...

AND BLOOD ANTI-COAGULANTS NOW USED FOR HUMAN CORONARY HEART DISEASE GREW OUT OF A STUDY OF HEMORRHAGIC DISEASES IN CATTLE!!!

NOVICE- z vsega sveta

NOVICE- ki jih potrebujete

NOVICE- ki jih dobite še sveže

NOVICE- popolnoma nepristranske

NOVICE- kolikor mogoče originalne

NOVICE- ki so zanimive

vam vsak dan prinaša v hišo

Ameriška Domovina

Povejte to sosedu, ki še ni naročen nanjo